

На вниманието на:

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Министър на земеделието, храните и горите

КИРИЛ АНАНИЕВ

Министър на здравеопазването

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ВАСИЛ ГРУДЕВ

Изпълнителен директор на Държавен фонд „Земеделие“

11 март 2020 г.
гр. София

СТАНОВИЩЕ

от Фондация „За храната“

ЕИК: 177178582, www.zahranata.org, e-поща: info@zahranata.org

ОТНОСНО: Национална стратегия за прилагането на схема за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в детските градини и училищата в Република България до края на учебната 2022/2023 година

Мисията на фондация „За храната“ е здравословното хранене на децата, техните родители, баби и дядовци. От своето създаване през 2017 година фондация „За храната“ следи с интерес прилагането на Регламент (ЕС) № 1308/2013 в България. Многократно родители са се обръщали към нас с молба за повече информация относно целите на тази програма, както и със сигнали за некачествени продукти, които се раздават на децата им.

По своята същност Регламент (ЕС) № 1308/2013 дава възможност на страните членки на Европейския съюз да упражняват превантивни мерки по отношение на нарастващия дял на деца с наднормено тегло и да подобрят здравния им статус чрез провеждане на обучения за ползите от консумацията на плодове и зеленчуците.

Екипът на фондация „За храната“ проучи добрите практики за прилагане на Регламента в други страни-членки на Европейския съюз. Опитът показва, че в основата на прилагането на схемата е повишаване на информираността на децата и техните родители относно ползите от по-голяма консумация на плодове и зеленчуци, както и изграждането на

правилни хранителни навици. В страни като: Франция, Холандия, Литва, Италия и други отговорните за прилагането на Регламента държавни структури организират схемата чрез богати образователни програми, посещение на ферми и предлагане на локални продукти.

Личният ни опит на родители, както и множеството сигнали получени във фондацията, показват няколко основни проблема с текущото прилагане на схемата за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в детските градини и училища на територията на Република България:

- Липса на информация, насочена към родители и деца за целите на схемата;
- Липса на съпътстващите образователни мерки в подкрепа на прилаганата схема;
- Липса на ефективен контрол върху качеството на доставените продукти;
- Липса на приоритет за предлагане на сезонни продукти;
- Липса на достъп до локални продукти, произведени от местни ферми;
- Генериране на голямо количество пластмасови отпадъци в резултат на прилаганата схема.

Изхождайки от убеждението си, че Регламент (ЕС) № 1308/2013 дава възможност на държавите - членки да подобрят здравословното състояние на децата чрез предоставянето на плодове и зеленчуци и млечни продукти предлагаме следните корекции в предложената за обществено обсъждане Национална стратегия:

1. Цели и показатели

В предложения текст на Национална стратегия посочените изходни показатели са количествени, свързани само с брой деца и училища. Считаме, че е необходимо да бъдат заложили и показатели за ефективност, които да бъдат изчислени чрез провеждане на регулярни проучвания и анкети сред бенефициентите (деца и родители) за тяхната удовлетвореност от осъществяването на схемата - предоставени продукти и съпътстващи образователни мерки.

2. Бюджет

Във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) № 1308/2013 Европейската комисия препоръчва финансирането на съпътстващи образователни мерки да бъде до 15% от общото финансиране. В настоящата Национална стратегия предвиденият бюджет за образователни мерки е значително по-малък. Настояваме той да бъде увеличен до допустимата стойност и да бъдат осъществени реални образователни мерки, така както е заложило в целите на Регламента.

3. Списък на продуктите, разпространявани по схемата за училищата

За да се гарантира предлагането на сезонни плодове и зеленчуци, посоченият списък да бъде допълнен с колона "месец" като по този начин се определи какви плодове и зеленчуци са допустими за предлагане в съответния месец.

Както посочихме по-горе, осъществяването до този момент на схемата води до генериране на големи количества пластмасови отпадъци. Екологичната тема е част от съвременното образование на децата затова предлагаме в колона "опакровка" да бъде

посочено изискването за използването на специални рециклируеми опаковки. В тази връзка предлагаме в списъка за млечни продукти да бъде оставено само “кисело мляко” при което се генерират най-малко пластмасови отпадъци.

Настояваме да бъдат премахнати “сирене” и “кашкавал”. Ефектът от предлагането на 30 гр. кашкавал / сирене в индивидуална опаковка е единствено генериране на голямо количество пластмасов отпадък без да бъдат осъществени основните цели на програмата, а именно изграждане на правилни хранителни навици при децата.

4. Съпътстващи образователни мерки

Децата, които обхваща настоящата схема, са във възраст, когато учат най-бързо и ефективно чрез преживяване. В тази връзка предлагаме в Стратегията да бъдат заложили само три възможни съпътстващи образователни мерки, които да се прилагат по преценка на директорите на учебни заведения:

- Посещения на стопанства/мандри/ селскостопански музеи
- Създаване и поддържане на градини
- Часове по дегустация/кръжоци по готварство

Ние, от Фондация “За храната”, имаме опит в провеждането на инициативи с цел популяризиране на здравословното хранене сред децата и родителите, които сме готови да споделим и развием. Три поредни години реализираме националната кампания “Ден на революцията в храненето”, която изпълнява целите на настоящата Стратегия. През 2019 г. инициативата бе под мотото “Не яж боклуци, яж зеленчуци” и в нея взеха участие детски градини, училища, представители на бизнеса и родители, които организираха детски кулинарни работилници. В кампанията се включиха повече от 7 000 деца и 350 доброволци в над 60 населени места, които приготвиха различни по сложност ястия на базата на зеленчуци и млечни продукти.

5. Избор на доставчици

Вярваме, че българските деца заслужават най-високо качество хранителни продукти, за да се развиват пълноценно. Затова препоръчваме при избора на доставчици да бъде даден приоритет на местни и локални ферми и производители, както и на продукти, сертифицирани по БДС.

За да бъдат предотвратени случаите на недобросъвестни участници в схемата, предлагаме Стратегията да бъде допълнена с текст, посочващ ограничения за доставчици, за които има вече установени нарушения.

6. Информация и публичност

Посочените мероприятия за повишаване на информираността и публичността относно схемата да бъдат допълнени с: “публикуване на регулярни отчети за изпълнението на програмата, както и за нейната ефективност”.

Стратегията да бъде допълнена с конкретни срокове и гаранции, че предвидените мероприятия ще бъдат осъществени от изпълнителя на схемата - Държавен фонд земеделие.

Уважаеми дами и господа, вярваме че приоритет за всички нас като общество е интереса на децата при осъществяване на национална стратегия за прилагането на схема за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в детските градини и училищата в Република България до края на учебната 2022/2023 година. Убедени сме, че когато интересът на децата, тяхното здраве и възпитание по отношение на пълноценното хранене и опазването на околната среда са приоритет, тогава Стратегията може да постигне желаните резултати. Настояваме при утвърждаване на стратегията, както и на наредбата за условията и реда за прилагане на схеми за предоставяне на плодове и зеленчуци и на мляко и млечни продукти в учебните заведения – Схема "Училищен плод" и Схема "Училищно мляко" приоритет да бъде интересът и здравето на децата, а не корпоративните интереси на доставчиците.

С уважение,

Наталия Александрова
Председател
Фондация "За храната"